

Pressiteade

Luxembourg, 6. juuli 2022

Audiitorid seavad kahtluse alla ELi kogukonna juhitud kohaliku arengu lähenemisviisi tulemused

1991. aastal kasutusele võetud programm LEADER, mis on ELi maaelu arengu osaluspõhine ja alt üles suunatud poliitika, on aidanud edendada kohalikku tegevust. Selle lähenemisviisi on aga kulukas ja heakskiitmise protsess aeglane. Rohkem kui kümme aastat pärast esimest selleteemalist auditit järeldatakse täna avaldatud Euroopa Kontrollikoja eriaruandes, et on vähe tõendeid selle kohta, et LEADERi lähenemisviisist saadav kasu kaalub üles sellega kaasnevad kulud ja riskid.

EL on kasutanud maa-, linna- ja rannikupiirkondade projektide puhul kogukonna juhitud kohaliku arengu (LEADER) lähenemisviisi, mille rahastamiseks kavandati ajavahemikul 2014–2020 kuni 9,2 miljardit eurot. Selle lähenemisviisi eesmärk on kasutada kohalike kogukondade eksperditeadmisi ja kogemusi, et välja selgitada nende arenguvajadused. Kohalikud tegevusrühmad on selles protsessis keske tähtsusega – nad osalevad kohaliku arengu strateegia väljatöötamises ning vastutavad kohalikele vajadustele vastavate projektide algatamise ja rahastamise eest. Kuigi LEADER on paberil paljulubav, tekib siiski küsimus, kas see lähenemisviis on kohaliku elu edendanud.

„LEADERi lähenemisviisi töötati välja kiiduväärse eesmärgiga: edendada kohalikku tegevust ja mõjuvõimu suurendamist ELi maapiirkondade hüvanguks,“ ütles auditi eest vastutav kontrollikoja liige Eva Lindström. „See toob kaasa lisakulusid ja -riske, mis võivad olla põhjendatud, kui lähenemisviis toob täiendavat kasu võrreldes muude ELi rahastamisprogrammidega. Kahjuks ei leidnud me selle kohta käegakatsutavaid tõendeid: paljusid meie uuritud projekte oleks saanud rahastada väiksemate kuludega teistest ELi vahenditest.“

Audiitorid tunnistavad, et LEADER aitab kohalikku tegevust edendada. Kohalikud tegevusrühmad ei ole aga sageli representatiivsed, sest naised ja noored on endiselt vaid vähesel määral esindatud. LEADERi osaluspõhine lähenemisviis toob kaasa suured haldus- ja tegevuskulud. Need hõlmavad tegevusi kohaliku kogukonna kaasamiseks ja taotlejate toetamiseks ning nendega kaasnevad täiendavad haldusnõuded võrreldes tavapärase rahastamisprogrammidega. Euroopa Komisjoni andmetel ulatusid need kulud 2020. aasta lõpuks kokku üle 1 miljardi euro (st veerandi

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Aruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

kogukuludest). Audiitorite sõnul on projektide taotlemis- ja heakskiitmismenetlused, mis võivad hõlmata kuni kaheksat etappi, liiga keerulised ja aeglased. Seetõttu on liikmesriigid rahastanud vaid 39% projektidest ja üks neist (Slovakkia) ei ole rahastanud ühtegi projekti.

Oma aruandes juhivad audiitorid tähelepanu ka sellele, kuidas raha kasutatakse. Mõnes ELi riigis, näiteks Saksamaal, rahastati LEADERi või kogukonna juhitud kohaliku arengu vahenditega projekte, nagu külateed, tänavavalgustus või lasteaiad, mis on tavaliselt riiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste kohustuslikud ülesanded. Samuti oleks rahastatud projekte – näiteks traktorite ostmist põllumajandustootjatele – saanud mõnikord paremini toetada teise suunitlusega maaelu arengu meetmetest, mis ei ole seotud LEADERiga, ning muudest ELi rahastamisprogrammidega.

Kokkuvõttes järeldavad audiitorid, et on vähe tõendeid selle kohta, et LEADERist saadav täiendav kasu õigustaks selle kulusid võrreldes muude toetuseliikidega. Euroopa Komisjonil on pooleli LEADERi asjakohasuse, tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe ja lisaväärtuse läbivaatamine. Läbivaatamise tulemused avaldatakse aga kõige varem järgmisel aastal. Pidades silmas selle lisakulusid ja -riske ning tõendatava kasu jätkuvat puudumist, soovivad ELi audiitorid LEADERit ja kogukonna juhitud kohalikku arengut põhjalikult hinnata.

Selgitav taustteave

Perioodil 2014–2020 oli LEADER kõigi maaelu arengu programmide kohustuslik osa. Selle alusel nähti ELi õigusaktides ette, et ELi liikmesriigid, välja arvatud Horvaatia, kulutavad vähemalt 5% oma maaelu arengu rahastamise vahenditest LEADERile.

Eriaruanne nr 10/2022: „LEADER ja kogukonna juhitud kohaliku arengu vahendid edendasid kohalikku tegevust, kuid nendest saadava täiendava kasu kohta on vähe tõendeid“ on kättesaadav kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu).

Käesolev audit on jätkuks ka eelmisele eriaruandele „Leader-lähenemise rakendamine maaelu arengus“, mis avaldati 2010. aastal.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu.

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547